

Izhaja 15. vsakega
meseca.
Ček. konto 11.631

POŠTAR

Letna naročnina . . Din 24.—
Polletna naročnina . . „ 12.—
Posamezna številka . . „ 2.—

Strokovni list poštних nameščencev

Štev. 7.

V Ljubljani, dne 15. julija 1932.

IV. leto.

S kongresa.

Beograd, 12. julija t. l. Danes dopoldne se je pričel 14. kongres Udruženja poštних in telefonskih uslužbencev kraljevine Jugoslavije. Otvoril ga je ob 9. uri podpredsednik g. Sava Vujošević in je med drugim opravičil tudi odsotnost gospoda predsednika Time Jovanovića, ki je radi težke bolezni izostal. Dalje je pozdravil zastopnika policijske uprave g. Lakišić Ibrahima, zastopnika ministra za promet g. Vlado Maksimovića, g. Tomo Jovanovića in zastopnike časopisov ter vse prisotne. Po pozdravu kongresa je predlagal, da naj se odpošljejo pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, ministru za promet g. Lazaru Radivojeviću in pomočniku ministra za promet g. Ing. D. Ratajcu.

Nj. Vel. kralju je bila poslana brzojavka sledeče vsebine:

Poštansko-telegrafsko-telefonsko osebje sa svoga 14. kongresa smatra za svoju prvu i najsvetniju dužnost, da pozdravi svoga Kralja i Njegov Svetli Dom.

Živeo nosilac jugoslovenske ideje Njegovog Veličanstva Prvi Kralj Jugoslavije!

Predsednik Udruženja poštansko-telegrafsko-telefonskih službenika.

Po prečitanju vseh brzojav, ki so jih v prenapolnjeni dvorani »Poštne doma« nahajajoči se sprejeli z dolgotrajnim aplavzom, je kongres prešel na drugo točko dnevnega reda, to je na volitev dveh sekretarjev, treh overovateljev zapisnika in treh skrutinatorjev.

Predsedujoči gospod Sava Vujošević je predlagal listo za konstituiranje kongresa, toda še preden jo je prečital je nastalo v dvorani oglušno vpitje za- in proti klicev, pomešanih z ua, da čujemo, ne čemo, očemo, prima se, ne prima se itd. Skratka nastal je tak koncert, da sploh ni bilo mogoče slišati, kdo govori in kaj govori.

Prijavil se je k besedi tudi častni predsednik g. Toma Jovanović, toda mnogo prisotnih mu po znanem pregovoru — nehvaležnost je plačilo sveta — sploh ni pustilo govoriti.

Zaradi discipline in da bi bilo mogoče slišati govore funkcionarjev, so nekateri prosili, da se nečlani, ki jih je bilo med vpajočimi resnično precej, odstranijo iz dvorane. To je vihar razburjenja še povečalo, zategadelj je bil komisar policije po kratkem govoru primoran dvorano izprazniti. Nato so imeli dostop v dvorano le oni, ki so se izkazali s pravilno izkaznico ali polnomočjem. Pri tem pa se je pokazalo, da je morala ostati skoro polovica udeležnikov kongresa pred vrati. Že je bila podoba taka, da bo mogoče izvršiti naloge kongresa, ko so v dvorano vnovič vdrli vsi oni, ki jim je policijski komisar prepovedal vstopiti. Na ta način je bila dvorana, ki je sicer precej velika, zopet prenapolnjena.

Predsedujoči je pričel znova čitati listo za vodstvo kongresa in je prosil najbolj glasne, da naj vsaj toliko potrpe, da mu bo mogoče prečitati, pa naj nato pove vsak svoje mnenje. Toda tudi te besede niso rodile zaželje-

nega uspeha, kajti incidenti v dvorani so se stopnjevali od trenutka do trenutka. Vendar so se še vedno čuli glasovi starejših članov, da naj bi se prenehalo z nepotrebno »larmo«, in sicer v interesu kongresa kakor tudi samega udruženja.

Sredi velikanskega hrupa je g. Lakišić, komisar policije, vnovič prosil vse udeležnike kongresa, naj ne ovirajo dela, ker bo v nasprotnem prisiljen kongres razpustiti. Toda tudi ta govor je bil večkrat prekinjen s huronskim vpitjem. G. Lakišić je med drugim predlagal, da naj članstvo, ako ni zadovoljno s predloženo listo, izbere iz svoje srede poseben odbor, ta pa naj določi kandidate, s katerimi bodo vsi zadovoljni.

Ta predlog je kongres sprejel, toda predsedujoči je med tem zahteval, da je njegova dolžnost in pravica po pravilih predlagati listo.

»Nemaš!« »Ta pravila niso naša,« so se zopet dvignili glasovi, pomešani z mnogimi vzkliki.

Gospod Sava Vujošević je še enkrat poskusil prečitati listo, vendar mu to ni uspelo, ker radi neprestanega hrupa sploh ni bilo mogoče ničesar razumeti.

Ua! Nečemo! Ua! Očemo! Ua! Moramo! Taki in še mnogi drugi vzkliki so končno prisili g. komisarja do tega, da je zopet prosil za besedo.

Ob 11.45 minut se je g. Lakišić povzpел na stol in spregovoril: »Gospoda! Ker vidim, da Vas ni mogoče pomiriti, a pri takem razgrajanju ni mogoče niti dnevnega reda izčrpati, prekinjam kongres in napovedujem nadaljevanje za jutri ob 9. uri dopoldne.

Drugi dan kongresa.

Beograd, 13. julija t. l. Danes dopoldne ob 9. uri se je nadaljeval kongres, ki je bil včeraj radi incidentov in splošnega nemira prekinjen. Otvoril ga je podpredsednik gospod Sava Vujošević ter takoj dal besedo sekretarju Udruženja g. M. Miletiću. Ta pa je prečital odlok glavne upravne, ki se je glasil:

Kongresu poštansko-telegrafsko-telefonskih službenika kraljevine Jugoslavije.

Uprava Udruženja sazvala je kongres za 12. i 13. juli ove god. Otvoreni kongres 12. o. m., u 9. časova pre podne, tekao je u redu zaključno sa drugom tačkom dnevnoga reda. Pretstavnik gradske policijske vlasti, iz njemu pojmljivih razloga, raspustio je kongres i zakazao isti za današnji dan.

Pošto je ovim uprava sprečena da izvrši program rada obeležen proglasom, to zakazani kongres zaključuje do odluke nadležnih gg. ministara. Glavna uprava je rešila, da zaključni kongres iz tih razloga što joj je oduzeto rukovanje kongresa. O ovome uprava je izvestila g. Ministra saobraćaja i g. Ministra unutrašnjih poslova.

V dvorani je zavladalo zopet silno razburjanje in razočaranje. Čuli so se razni protesti, pa tudi odobravanja ni manjkalo. Med tem pa je stara uprava z g. Savo Vujoševićem na čelu mirno zapustila dvorano, z njo pa tudi par sto članov in delegatov. S tem je bil kongres prav za prav zaključen.

Čim se je malo umirilo, se je oglasil k besedi g. Milan Serbedžija, pomočnik upravnika pošte Beograd 2 in v zbranih besedah očrtal delo stare uprave, kakor se mu je pač zdelo primerno. Rekel je med drugim: Iz svega ovoga što se radi na kongresu jasno se vidi kuda ide stara uprava. Njen rad upe- ren protiv interesa udruženja, stoga predla- žem, da ovu upravu kao razornu po naše udruženje suspendujemo od dužnosti.

Kada uprava, nastavio je g. Serbedžija, ne ume da nam položi račune, to je naša duž- nost, da bez nje sami održimo kongres i pri- silimo je na polaganje računa o njenim de- lima. Stoga ja predlažem, da kongres na- stavi svoj rad i da za pretsednika izabere- mo najstarijeg člana medju nama, g. Mitu Simića, upravnika pošte iz Virovitice.

Med strahovitim vpitjem je g. Simić za- vzel svoje mesto, se zahvalil za čast in po- zdravil vse prisotne. Takoj nato pa je pred- lagal, da naj se za predsednika kongresa iz- bere g. Božo Magovčevića, svetnika Vardar- ske direkcije pošte in telegrafa, kar je kon- gres tudi usvojil. Nato je bil izvoljen za taj- nika kongresa g. Drago Mihajlović. Tako je bilo naenkrat izbrano vodstvo kongresa in pripomniti moram, da je bilo vse skupaj pre- cej glasno ter da je bilo nemogoče ugotoviti, kdo je za in kdo je proti; toda g. predse- dnik je z lahkoto ugotovil, kljub vsem »pri- ma se« in »ne prima se«, da je bilo sprejeto.

Ko prima? Nečemo! Očemo! Ua! Dole! Za tem je predsedujoči vnovič ugotovil, da je kongres z veliko večino predlog spre- jel.

Nova uprava je nato zavzela mesta. Bilo je točno ob 9.30. Predsednik g. Magovčević se je v kratkih besedah zahvalil za izkazano mu zaupanje ter takoj predstavil zboroval- cem g. Vlado Maksimovića, ki je prisostvo- val kongresu kot zastopnik ministra za pro- met, g. Lazarja Radivojevića in mu podal be- sedo. V svojem pozdravnem govoru je g. Maksimović rekel med drugim tudi sledeče: Ovlaščen sam od g. Ministra da Vas pozdra- vim i poželim uspešan rad. Isto tako, imam

Pozor!

Podpisani sem v drugi polovici minulega meseca užival svoj redni letni odmor. To priliko pa je izkoristil neznan rokomavh ter vlomil v mojo miznico, kjer imam med dru- gim shranjene navadno tudi dopise za »Po- štarja«. Kakšno ozadje naj bi imelo to ne- čedno dejanje sicer ne vem, vem pa, da se vlom prav gotovo ni izplačal.

Da se v bodoče ne bi ponovila nepotreb- na, nasilna odpiranja mojih predalov brez ključev, obveščam podjetnega nepridiprava, da sem se vrnil z dopusta in da sem priprav- ljen razkazati »tajne« svojih miznic vsako- mur sam!

Tovariško glasilu »Poštni glasnik« pro- sim, da blagovoli prednji poziv ponatisniti.

Z odličnim spoštovanjem

Urednik.

RADI KONGRESA V BEOGRADU JE
LIST IZŠEL 5 DNI POZNEJE.

u ime g. Ministra da Vam kažem da je on voljan da vsaki naporan potez Vašega Udruženja pomogne.

Poslušalci so sprejeli besede govornika z velikim aplavzom in zadovoljstvom v vednost.

Za tem je predsedujoči pozval vse zastopnike in delegate, da naj tajniku kongresa izroče svoja polnomočja ter odredil 20 minutni odmor.

To priliko je izkoristil tudi g. Lalić ml. iz Zagreba in skušal — kot nepoklicani — odstraniti iz dvorane urednika našega lista, češ da ni član udruženja. Na primeren odgovor se je brez besede odstranil. Na ta način je bil tudi ta nepotrebn incident dosti hitro likvidiran.

Med tem so člani oz. delegati in zastopniki oddajali svoja polnomočja in prijave. Videti je bilo mnogo nižjih uslužbencev iz Glavnega telegrafa v Beogradu (večina se s službeno torbico čez ramo) in uslužbencev pošte Beograd 2, ki so se pojavili v dvorani samo za toliko časa, da so se prijavili, nato pa so takoj zopet odšli.

Po končanem prijavljanju je predsedujoči sporočil, da je na kongresu zastopanih 3048 članov Udruženja, bodisi osebno, bodisi s polnomočji.

Nato je g. predsednik prečital pozdravno pismo pomočnika ministra za promet g. ing. Dobrosava Ratajca, kar so navzoči vzeli z veseljem na znanje.

Dalje je g. Magovčević ugotovil, da so na kongresu zastopane vse sekcije razen skopljanske in splitske.

Pred zaključkom druge točke je predlagal predsedujoči, da naj:

- današnji kongres razveljavi vse odloke stare uprave, v kolikor se tičejo suspendiranja sekcij in njih predstavnikov;
- prizna vstop v Udruženje vsem tovarišem, ki jih stara uprava ni hotela sprejeti;
- ovrže včerajšnji sklep uprave, da je kongres zaključen, temveč prizna, da je pravi kongres šele danes.

Vsi trije predlogi so bili sprejeti z vzklikom, toda ne soglasno.

Nato je predsedujoči g. Magovčević predlagal, da naj se večina točk stavi z dnevnega reda, ker stara uprava ni bila prisotna. Pristaši nove uprave so se tudi s tem predlogom popolnoma strinjali.

Istočasno se je sklenilo, da se mora staro upravo prisiliti na predložitev računov in imovine.

Dalje je g. Magovčević predlagal, da naj se izda novi upravi nalog, da mora v roku od 6 mesecev izdelati nova pravila, do tedaj pa naj veljajo dosedanja, ki pa naj se spremenijo z današnjim dnem v toliko, da člen, ki govori »o zaveštanjima« odpade.

Tudi ta predlog je bil sprejet z aplavzom. Kot 6. točka dnevnega reda je sledila: volitev nove uprave.

Predsednik kongresa g. Magovčević je predlagal sledečo listo:

Upravni odbor:

1. Milutin Ilić, upravnik pošte Beograd 2,
2. Jovan Dimitrijević, upravnik,
3. Milan Serbedžija, adm. uradnik,
4. Gavra Milačić, p. t. uradnik,
5. Žarko Nešić, p. t. uradnik,
6. Stevan Nedeljković, p. t. uradnik,
7. Vlastimir Draškić, adm. uradnik,

8. Dragoljub Mihajlović, višji pristav,
9. Nikola Ratković, p. t. uradnik,
10. Dragiša Jovanović, zvaničnik.

Namestniki upravnega odbora:

1. Ognjan Ognjanović, p. t. uradnik,
2. Petar Radulović, zvaničnik,
3. Radmila Stefanović, p. t. uradnica.

Nadzorni odbor:

1. Ananije Sekulović, p. t. uradnik,
2. Josip Martinović, p. t. uradnik,
3. Čirilo Žužek, p. t. uradnik,
4. Radivoje Armenković, p. t. uradnik,
5. Ruža Rafaelović, telef. nadzornica,
6. Radovan Branković, zvaničnik,
7. Milan Ilić, zvaničnik.

Namestniki nadzornega odbora:

1. Golub Djordjević, služitelj,
2. Milorad Ranković, služitelj.

Po prečitanju te liste je dvorana vnovič oživela. Vpitja ni bilo ne konca ne kraja. Vendar je izgledalo, da je večina za. Sledila je burna diskusija. Prvi je govoril gospod Mirko Pekezović iz Beograda, ki je med drugim izjavil: Ja sam u načelu za ovu upravu, ali smatram, da so se i ovdje uvukla neka lica koja ne zaslužuju, da budu u upravi. Uzmite samo g. Dimitrijevića kakve on ima intelektualne sposobnosti da udje u upravu?

Dole!

Vzemite mu besedo!

Da čujemo istinu!

Naj govori!

Vihar razigranosti so prekinjali medklici, tako da je izgledalo, kakor v židovski šoli. Predsedujoči je skušal miriti, toda zaman. Nihče ni slišal niti svojega sosedu.

Podoba je bila celo, da bo prišlo do večjih incidentov in g. Pekezović je zahteval od predsedujočega, da ga zaščiti. Rekel je dalje: Ja nisam u načelu protiv predložene liste ali hoću da govorim i tražim izvesne izmene. Gospodo, ja hoću da govorim. Ja mislim da sam medju činovnicima!

Ker pa le ni bilo mogoče umiriti razburjenih duhov je predsednik govorniku odzval besedo.

Zatem je spregovorila borilka ženskega krila p. t. uslužbenecv gđ. Miroslava Manojlović in zahtevala, da se v upravni odbor

Usoda aktivitetnih prejemkov med prestankom službe in razrešitvijo.

Aktualno pojasnilo finančnega ministarstva o tej temi slove takole:

»N. N., poštni zvaničnik je bil pri komisijskem pregledu spoznan za nesposobnega za službo in kot tak predlagan za upokojitve. Odlok o njegovi upokojitvi ni bil izdan v zakonito predpisanem trimesečnem roku. Po odstavku 2. § 105. zakona o uradnikih je potrebno, da se uslužbenec, ki postane telesno ali duševno nesposoben za službo — če je že pridobil pravico do pokojnine — upokoji. Z istim odlokom se hkratu konstatuje tudi prestanek službe (§ 128 u. z.). Ker je po odstavku 1. § 11. u. z. za razrešitev takih uslužbencev v trimesečnem roku potrebno, da se izda odlok o prestanku službe odnosno o upokojitvi, zato omenjeni zvaničnik ni mogel biti razrešen, temveč se je moralo z razrešitvijo počakati do izdaje ustreznega odloka.

Razrešitev se torej ni mogla izvršiti prej, dokler ni izšel odlok o prestanku službe, ker je v odstavku 1. § 111. u. z. izrečno določeno, da se mora uslužbenec razrešiti v roku 1 meseca od dneva, ko je prispelo k njegovemu neposrednemu starešini obvestilo o odloku glede prestanka službe. Ker se s tem predpisom istočasno zahteva, da rok za razrešitev ne prekorači poslednjega dne trimesečnega roka iz 2. odstavka § 106. u. z., pomeni to, da se dotični uslužbenec, za kogar se v tem roku ne izda odlok o prestanku službe, mora upokojitvi z retroaktivnim (vzvratnim) učinkom in da se čas, prebit v službi po dopolnjenem trimesečnem roku, štetem od dne, ko se je pojavil vzrok za prestanek službe, ne računa za državno službo. Z drugimi besedami: N. N. je moral biti v konkretnem primeru obdržan v službi tudi po trimesečnem roku, in to do izdaje odloka o upokojitvi. Kot takemu bi se mu morali izplačevati redni prejemki skladno z zakonitim predpisi, po katerih pripadajo uslužbencu, vršečemu redno službo, vsi aktivitetni prejemki. Dejanski se mora (in more) uslužbenec razrešiti šele po izdaji odloka o upokojitvi resp. po obvestitvi o tem odloku.

Modna manufakturna trgovina Fabiani & Jurjovec

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 5.

se priporoča pri nabavi blaga za obleke. Prodaja na obroke potom Gospodarske zadruge poštinih nameštencev.

Cene zmerne! Postrežba točna in solidna!

Gospodarska 6 **Franc Slamič, Ljubljana** Prešernova ul. 5

Vam dobavi najboljše in najcenejše:

sveže meso, mesne izdelke, mesne konzerve in pastete

Tvornica dežnikov
L. MIKUŠ
 Ljubljana Mestni trg 15
 priporoča svojo bogato za-
 logo dežnikov in spreha-
 jalnih palic.

Toda kljub tem primeru bi se v zmislu zadnjega odstavka § 111. u. z. smatralo, da je bil razrešen zadnji dan trimesečnega roka, ko mu je prestala služba po sili zakona. V opisanih okoliščinah bi se moral po regulaciji pokojnine takemu uslužbencu napraviti obračun med pripadajočimi pokojninskimi in prejetimi aktivitetnimi prejemki za čas od poslednjega dne trimesečnega roka (ko mu je prestala služba) pa do redne dejanske razrešitve, in sicer v ta namen, da se vrne državni blagajni razlika med aktivitetnimi in pokojninskimi prejemki. Vendar se zgodi to samo tedaj, če nadrejeni resortni minister v upokojitvenem odloku konstatuje, da teko pokojninski prejemki od prvega dne onega meseca, ki sledi poteku trimesečnega roka. V nasprotnem primeru pa, t. j. če se taka konstatacija v upokojitvenem odloku samem ne fiksira, ampak se odredi, da gredo uslužbencu pokojninski prejemki od prvega dne meseca po dejanski razrešitvi, se razlika med aktivitetnimi in pripadajočimi pokojninskimi prejemki do dneva fiktivne razrešitve ne vrača. Samo po sebi se razume, da se tako v prvem, kakor tudi v drugem primeru, čas, prebit v službi po poslednjem dnevu trimesečnega roka (o katerem govori 2. odstavek § 106. u. z.), ne more šteti za državno službo niti pri napredovanju, niti pri določitvi odstotka pokojnine itd., in sicer zato, ker zakon statuiira, da je prestanek službe nastopil poslednji dan omenjenega trimesečnega roka in ker hkratu smatra ta dan za dan razrešitve.

Pomuditi se hočemo nekoliko pri tem važnem vprašanju, ker gre za vračilo vsot, ki pojdejo čisto ne le pri uradnikih, temveč tudi pri nižjih uslužbencih, v stotake in tisočake. Če se zavedamo, da je zaščita interesov uslužbencev med najvažnejšimi smotri vsakega strokovnega lista, smo takorekoč prisiljeni razmišljati o tem, ali je sploh mogoče in kako odvrniti pretečo škodo. V ta namen je treba predvsem skrbno premotriti prejšnje in sedanje zakonite predpise ter eventualne druge vire, ki bi nam mogli biti v oporo. Čim se nam posreči zadeti namen in pravi zmisel tozadevnih določil, bo izhod lažji in sigurnejši.

V citiranem pojasnilu finančnega ministrstva čitamo trditev, da bi se morali redno službo vršecemu uslužbencu, ki je bil obdržan v službi tudi po trimesečnem roku izplačevati skladno z zakonitimi predpisi, vsi aktivitetni prejemki. Gotovo je to želja vseh državnih uslužbencev, ali novi uradniški zakon tega nikjer izrečno ne predpisuje. Spornost omenjenega vprašanja se je pojavila še za veljavnosti uradniškega zakona iz leta 1923. Odpravljena pa je bila komaj leta 1930. z neko razsodbo državnega sveta, da gredo aktivitetni prejemki do konca meseca, v katerem se uslužbenec po izvršeni upokojitvi fiktivno razreši, ne glede na to, kdaj mu je služba prestala in ne glede na to, če je pred razrešitvijo opravljal službo ali ne. Sedaj se pojavlja isto vprašanje v izpremenjenih okoliščinah. Seveda se je prej pogosto pripetilo, da so prejemali poleg uslužbencev, ki so vršili službo prav do upokojitve, aktivitetne prejemke vse do upoko-

jitve odnosno do razrešitve tudi za delo nesposobni uslužbenci, ki jim je bila služba prestala po dvanajstmesečni odsotnosti. Običajno je trajalo izplačevanje aktivitetnih prejemkov še več mesecev po prestopu službe. Najčeseje je imelo tako postopanje svoj vzrok v pomanjkanju kredita na partiji za upokojitve. Neugodne posledice za drž. blagajno pa so se kazale v dolžnostih nadaljnega izplačevanja aktivitetnih prejemkov za službo nesposobnim, že odsotnim uslužbencem. Vsled tega je nastala potreba, da se interes državne blagajne zaščiti. In to nalogo je prevzel novi uradniški zakon, ki predpisuje o tem, kar zanima nas, v kratkem sledeče:

Ako prestane služba zaradi telesne ali duševne nesposobnosti, se uslužbenec — če je že pridobil pravico do pokojnine — upokoji [§ 105/2].

Ministrstvo izda odločbo o prestopu službe (ukaz o upokojitvi ali odlok o odmeri osebne pokojnine) v 3 mesecih in služba preneha z dnem te odločbe. Če ministrstvo v tem roku ne izda odločbe, se smatra za dan prestopa službe poslednji dan trimesečnega roka [§ 106/2].

Po prestopu službe ne sme uslužbenec sam zapustiti službe, ampak mora biti pristojno razrešen. To se mora izvršiti v enem mesecu. Ta rok ne sme prestopiti poslednjega dne trimesečnega roka iz § 106/2. Če (medtem že upokojeni!) uslužbenec ni v službi ter ga ni moči razrešiti po redni poti, se vzame za dan razrešitve dan, ko prispe k njegovemu neposrednemu starešini obvestilo glede odločbe o prestopu službe [§ 111/1].

V primeru odstavka 2. § 106. se smatra, če ministrstvo v tam določenem trimesečnem roku ne izda odločbe o prestopu službe za dan razrešitve poslednji dan tega trimesečnega roka [§ 111/2].

Pravico do prejemkov aktivnega uslužbenca ima uslužbenec do konca meseca, v katerem je razrešen (preden poteče trimesečni rok!) ali v katerem se smatra za razrešenega (v najskrajnejšem primeru; zadnji dan trimesečnega roka) [§ 112].

Osebni pokojninski prejemki teko od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu, v katerem je bil uslužbenec razrešen [§ 155].

Povsem nedvoumno je v gornjih predpisih izražena zakonodajalčeva volja omejiti upokojevalno proceduro na 3 mesece. Ali življenje je v svoji nepreračunljivosti močnejše od pisanih postav. Praksa kaže, da upokojitve v tem roku sedaj niso izvedljive. Zato je treba najti interpretacijo, ki bi spravila v sklad interese uslužbencev z interesi države. In tu se vračamo k nagibu, ki je vodil zakonodajalca do uvedbe cit. določb. Imel je namen: preprečiti neprimerno dolgo iz-

plačevanje aktivitetnih prejemkov nesposobnim uslužbencem. Toda nesposobnost ni pri vseh enaka! Iz tega razloga smatramo za potrebno razlikovati med absolutno in relativno nesposobnimi, t. j. med takimi, ki nikakor ne morejo več opravljati službe in so zato stalno odsotni ter takimi z zmanjšano sposobnostjo, ki se ponajveč v službenem interesu ne branijo opravljati službe do upokojitve, ki je itak že na vidiku.

Absolutno nesposobnemu uslužbencu preneha tedaj služba ali z upokojitvijo ali poslednji dan trimesečnega roka, šteto od dne, ko se je pojavil vzrok za prestanek službe. Tega dne se smatra uslužbenec tudi za razrešenega [§ 106/2, 111/2]. Pokojninski prejemki, ki vobče niso vezani na prestanek službe, ampak na razrešitev, mu teko od prvega dne prihodnjega meseca po mesecu, v katerem se smatra za razrešenega. Pa tudi uslužbenca, ki še opravlja službo, a je zaradi relativne nesposobnosti predlagan za upokojitve, bi moralo nadrejeno oblastvo razrešiti najkasneje zadnji dan označenega trimesečnega roka, kot je k temu zavezano po § 111/1. Če oblastvo tega ni storilo, pač ne sme zaradi opustitve svoje dolžnosti naprtiti neugodnih posledic uslužbencu, ki tudi po prestopu službe le-te ne sme zapustiti, dokler ni pristojno razrešen. Vidi se, da ga vežejo še nadalje vse dolžnosti, a prav tako tudi pravice aktivnega uslužbenca, izvzemši ono, da bi se mu pripoznal za pokojnino čas preko roka, po čigar izteku služba preneha [§ 119]. Zato ni mogoče odrekati pravice do aktivitetnih prejemkov, in sicer do konca meseca, v katerem se razrešitev dejanski izvrši.

Še ugodnejše stališče za uslužbenca zavzema državni svet kot odločilni razlagalec zakona. Njegovo naziranje je zajeto v sledečih splošnih načelih, izraženih v neki razsodbi, ki obravnava precej slično zadevo:

»Uslužbencu, ki je postal fizično ali duševno nesposoben, preneha služba — če je že pridobil pravico do pokojnine — samo z upokojitvijo. Torej je razen upokojitve vsak drug način, tudi razrešitev službe, absolutno izključen.

Odlok o razrešitvi takega uslužbenca (brez predhodne upokojitve) po svojem učinku ne le ne more nadomestiti upokojitve, marveč ima značaj kazni, ki je uslužbenec nikakor ni zaslužil.

Zakonodajalec ni mogel dopustiti domneve, da bi bil katerikoli interes državnih uslužbencev oškodovan zaradi nepravilnega ali nezakonitega poslovanja ali zaradi kake nerednosti pristojnih oblastev. Vsled takih okoliščin ne morejo zadeti škodljive posledice uslužbenca, če ni sam ničesar zakrivil.

Uslužbenca po nobenem zakonitem pred-

ZADRUGA DRŽAVNIH USLUŽBENCEV

za nabavo potrebščin v Ljubljani

Vodnikov trg št. 5

Telefon št. 24-21

Preskrbuje svoje člane s specerijskim blagom in kurivom. Predvideva tudi ureditev nakupa manufakture s posestrimo železničarjev.

Dostava na dom.

Mesečni obroki.

Potrebno blago lahko naročite tudi telefonično.

Državni uslužbenci, aktivni in upokojeni! Kupujte v svoji zadrugi, širite smisel za njo med tovariši nečlani. Od velike in močne zadruge je odvisna naša skupna boljša eksistenca.

pisu ni mogoče razrešiti dolžnosti in mu na tej podlagi odreči pravice do prejemkov aktivnega državnega uslužbenca, dokler ne izide odlok o upokojitvi.

Cilj, ki ga je hotel zakonodajalec s predpisom § 106. doseči, je brez dvoma ta, da se zavaruje interes države pred možno škodo, ki bi nastala z morebitno svobodnejšo razlago zakona s strani pristojnih oblastev, ki bi gotovo nastopila, če bi nesposobni državni uslužbenec tudi nad 3 mesece — kolikor je redoma dovolj, da se izda odločba — prejemal prejemke aktivnega državn. uslužbenca.

V zmislu gornjih izvajanj gredo tedaj aktivitetni prejemki za označeni čas v najslabšem primeru vsaj onim uslužbencem, ki so tudi po dopolnjenem trimesečnem roku — po prestopu službe — dejansko vršili službo, in sicer do konca meseca, v katerem so bili faktično razrešeni. Zaradi enotne interpretacije zakona enakomernosti v poslovanju in potrebne pravne sigurnosti se nam poleg tega dozdeva, da ne more biti povsem od-

visno od posameznih resortov ali odrejačo pokojninske prejemke s potekom trimesečnega roka ali po dejanski razrešitvi, kot bi se to dalo sklepati iz uvodoma citiranega pojasnila finančnega ministrstva.

Ker je zadeva za celo vrsto p. t. uslužbencev izredne važnosti, in je v tem pogledu tudi že vložena tožba na državni svet, upamo, da bomo kmalu lahko poročali, kako je prav, kajti praksa je na žalost usvojila strožje stališče, tako da se vrše ustavitve aktivitetnih prejemkov brez izjeme že s koncem tretjega meseca po prestopu službe.

Dober nakup oblačilnega blaga za ženske in moške, kakor tudi druge potrebščine se dobe pri

JANKO ČEŠNIK

Lingarjeva ul. LJUBLJANA Stritarjeva ul.

Poštna statistika za leto 1930.

Nedavno je ministrstvo za promet izdalo peti zvezek poštne statistike, ki prinaša podatke za leto 1930. Že na prvi pogled se vidi, da je ta statistika sestavljena s toliko marljivostjo in toliko točnostjo, kakor doslej še ni bila nobena. Izgleda, da se poštna uprava vedno bolj zaveda važnosti statističnega štetja in da statistični odsek v ministrstvu dobro in pravilno pojmuje svojo nalogo, saj v tej statistiki ne najdemo tistih težkih napak, ki so v prejšnjih dobah napravljale statistične podatke skoraj neuporabljive. Poleg tega pa je letošnja statistika zelo razširjena in so objavljeni podatki tudi iz panog poštne, telegrafске in telefonske službe, ki doslej niso bile vpoštene. Prav posebno pregledno in tudi za lajka razumljivo pa napravljajo letošnje statistiko številni grafiki, od katerih prinašajo nekateri tudi primerjalne podatke iz prejšnjih let.

O važnosti statistike se dandanes sploh več ne dvomi. Za poštno upravo pa je statistika njenega prometa nepogrešljiv pripomoček, s katerim more uprava vsakovrstne svoje ukrepe že v naprej presoditi, kake uspehi so jim usojeni. Upravljanje znači, gledati v bodočnost, statistika pa je napisano izkustvo. Dobra statistika nam pokaže naraščanje ali pa padanje prometa v raznih dobah, odkriva hibe ali prednosti raznih panog obrata, nudi pregled o prejemkih in izdatkih in kaže točno v koliko in v katerih panogah je podjetje aktivno ali pasivno. Brez statističnih podatkov se v nobenem podjetju ne dajo izvesti reforme niti se ne da v naprej izračunavati vsaj približni finančni efekt novouvedenih vrst prometa. Ni ga prometnega obrata, čigar gospodarstvo in promet se ne bi dal statistično izraziti ter tako v celoti prikazati. Poštna statistika pa ni važna samo za svojo stroko, temveč za vse narodno in državno gospodarstvo, saj je natančen in neverjetno zanesljiv merilni dviganja ali padanja splošne gospodarske konjunktore.

Ni naš namen, da bi na tem mestu naštevati vse podrobnosti iz navedene brošure, saj za to tudi ni prostora. Omenimo naj le nekaj zanimivosti.

V splošnem naraščata močno poštni in telefonski promet, dočim ostaja telegrafski skoraj na isti višini.

Glede števila pošt in osebja v letu 1930 niso nastale kake večje izpremembe. Največ je uradnikov bivše druge kategorije, nato pa slede zvičniki in služitelji. Vendar pa se je število uradnikov bivše tretje kategorije tudi zelo povečalo. Vseh uslužbencev je bilo nekaj čez 11.000. Bolnih je bilo tekom leta 4130,

dnevi obolenj pa presegajo štilo 89.000. Vse kaže, da zdravstveno stanje našega osebja ni ravno najboljšo.

V notranjem poštnem prometu, ki je neprimerno jačji kakor mednarodni, saj znaša 89.19% vsega poštne prometa, prevladujejo pisemske pošiljke, med temi pa tiskovine, ki jih je kar 29.68%. Med priporočenimi pošilkami je bilo skoraj polovica uradnih, torej poštne prostih, dočim je navadnih tretjina. To razmerje ni normalno zlasti glede priporočenih pošilk. Jasno je, da je poštinska prostost za službene in uradne pošiljke utemeljena. Statistika pa kaže, da izrabljajo državni uradi to ugodnost v preveliki meri, ker pošiljajo priporočeno tudi manj važne službene dopise oziroma ne omejujejo števila službenih pošilk na minimum. Pisma so po številu skoro enaka tiskovinam, dopisnice pa jih dosegajo komaj na polovico. Poslovni papirji in blagovni vzorci tvorijo komaj 0.71% oziroma 0.82% notranjega prometa. Paketni promet ni baš velik. Zanimivo je, da poštna uprava približno polovico poštne naloge ni mogla izterjati, temveč jih je morala vrniti pošiljateljem; sicer pa je njihovo število zelo majhno. V notranjem poštnem prometu je ljubljanska direkcija na tretjem mestu.

V mednarodnem poštnem prometu prednjači tako glede uvoženih kakor izvoženih pošilk Evropa in sicer po vrstnem redu Avstrija, Nemčija, Italija, Češkoslovaška, Francija itd. Nato sledi v veliki razdalji Amerika, dočim so ostali kontinenti prav slabo zastopani. Uvoz je precej večji kakor izvoz, v paketnem prometu, kjer se vrste Avstrija, Nemčija, Češkoslovaška itd., pa se še celo opaža velika razlika.

V tuzemskem telegrafskem prometu kaže statistika za leto 1930 občutno nazadovanje brzojavk, zlasti privatnih. V tem prometu je ljubljanska direkcija na predzadnjem mestu, izkazuje pa najmanjše število državnih brzojavk. Število njenih privatnih brzojavk je komaj toliko, da se uvršča pred splitsko, pa za beograjsko direkcijo. Vsekakor se tu kaže vpliv razširjenega telefonskega prometa.

Mednarodni telefonski promet, ki znaša samo desetino tuzemskega, je tudi v tem letu precej nazadoval.

Telefonski promet je v letu 1930 precej narasel, če gledamo namreč dohodke tega prometa. Ni pa narasel po delavnih enotah. Izgleda, da statistika prejšnjih let ni bila baš točna. Tuzemski promet je neprimerno močnejši kot mednarodni. Največji promet je bil z državami Avstrija, Madžarska, Italija, Češkoslovaška, Nemčija, Rumunija itd., dočim je Grška na zadnjem mestu.

V primeri z letom 1924 se je v letu 1930 ves poštni, telegrafski in telefonski promet točno podvojil.

Najbolj zanimiv je pregled dohodkov. V letu 1930 je imela poštna uprava doslej največ dohodkov. Seveda tvorijo dohodki iz poštne prometa največji del, preko 300 milijonov, nato telefonski dohodki, dočim ne dosežejo telegrafskih dohodkov niti vsote 50 milijonov dinarjev. Za znamke je prejela uprava ogromno vsoto, okoli 285 milijonov dinarjev. Ostali poštni dohodki so z ozirom na to vsoto zelo malenkostni. Izdatki obstoje v glavnem iz osebnih izdatkov in sicer kar 237 milijonov dinarjev. Ostali izdatki so razmeroma dosti nižji. Dobiček je za leto 1930 znašal 171.177.724,89 dinarjev. Torej je bila trditev pri proračunski debati v parlamentu, da je pošta najrentabilnejše državno podjetje, popolnoma upravičena.

Vključ vsem vrlinam statistike za leto 1930 pa se nam zdi umestno, da na tem mestu opozorimo na nekaj netočnosti oziroma pomanjkljivosti.

Iz podatkov prvih strani statistike vidimo, da smatra statistični odsek ambulantne, pomožne in občinske pošte za enakovredne državnim in pogodbenim. To naziranje pa ni pravilno, kajti vse te pošte so le v nekako pomoč državnim oziroma pogodbenim poštam, saj nimajo svojega lastnega delokroga temveč vrše posle na teritoriju svoje nadzorne pošte, pa tudi ne v istem obsegu kakor kaka državna ali pogodbeno pošta. Zato tudi ni točen pregled, ki kaže, koliko pošt ima vsaka direkcija ter na koliko kvadratnih kilometrov in na koliko prebivalstva pride ena pošta. Poleg tega bi bilo dobro, da bi se objavile tudi za posamezne direkcije iste relacije.

Pri nakazničnem ter hranilnem in čekovnem prometu pogrešamo statistične podatke po posameznih direkcijah, kar bi napravilo statistiko še bolj zanimivo.

Tudi pri pregledu o dohodkih in izdatkih bi bilo zelo poučno, če bi bili objavljeni obračuni posameznih direkcij. Sicer je to vprašanje precej delikatno, toda mnenja smo, da provincijalna nasprotstva v tej dobi sploh ne smejo več obstajati in da bi taki podrobni statistični pregledi samo koristili tako naši stroki kakor tudi poslovnemu svetu. To tudi ne bi bilo težko, ker so se podatki glede dohodkov v taki obliki doslej že objavljali.

Končno pa je treba še poudariti, da je ureditev poštne statistike odvisna v prvi vrsti od pošt samih. Če podajo te dobre in zanesljive podatke, tudi delo statističnih oddelkov pri direkcijah in ministrstvu ni težko. Zato naj pomnijo vsi, ki so jim poverjeni ti posli, da z vestnim delom v obili meri prispevajo k dobri ureditvi statistike in s tem pripomorejo do jasnega vpogleda v naše prometne in gospodarske prilike.

WOLFOVA ULICA 1
TELEFON ŠT. 27-55

TISKARNA »SLOVENIJA«
DR. Z. O. Z., V LJUBLJANI

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela po zmernih cenah — Časopisi, knjige, revije, brošure, vabila, ceniki, letaki, plakati itd. — Zaloga beležnih in stenskih koledarjev — Zahtevajte povsod beležne koledarje z domnevnim vremenskim poročilom

Za mal denar najlepše razvedrilo v Automat buffeju

Daj-Dam

na Aleksandrovi c. 4, telefon 2308

Razne delikatese, sendviči, topla jedila, kava, čaj, pecivo, slaščice, sladoled, vedno sveže pivo in najizbranejša vina.

Protestiramo!

V manifestu, naslovljenem na članstvo sekcije UPU se je predstavil njen novi gospod predsednik (sedaj že expredsednik) s tole trditvijo: »Pot, ki jo je v organizaciji hodil tovariš Čampa je bila vseskozi iskrena in poštena.« Te trditve ne bi podpisal vsakdo! Po ustnem izročilu g. predsednik sam ni vsak dan tega mnenja. Zato vse tako kaže, da ni podpisal tudi tega manifesta toliko zaradi njegove resničnosti, kot zaradi »društvene discipline«.

Nadalje trdi novi g. predsednik, da je uprava sekcije pod vodstvom agilnega gosp. Čampe prejemala od vseh strani same udarce. To res ni izmišljotina! Kar najodločneje pa moramo protestirati proti trditvi, da je bilo delo g. Čampe za spravo in sporazum pošteno ter prizadevanje sekcije celokupnemu p. t. t. personalu v korist.

Gospod predsednik bi bil storil brez dvoma bolje, če bi bil počakal s svojo izjavo o poštenih prizadevanjih svojega prednika v omenjenem pravcu do sodbe merodajnih činiteljev, ker bi se sicer lahko uporabila stara prislovica češ: enaki ptiči vkup lete. —

Hvala Bogu, predsedniška čast je trajala le tri dni!

Kot črno nehvaležnost pa je treba označiti način, v kakšni, pravzaprav prezirljivi obliki se sekcija poslavlja od svojega požrtvovalnega podpredsednika g. Štuklja.

Velik korak naprej.

O priliki sestanka, ki se je vršil dne 26. pr. m. v društveni sobi na Prulah sem bil zelo presenečen, kajti videl sem v svoji sredi tudi naše drage tovariše, zastopnike nižjih poštних uslužbencev iz področja Savske poštne direkcije, in sicer tovariša Graberja in Vogrinca. Bila sta silno navdušena za samostojnost nižjih poštних uslužbencev ter sta se odločno izjavila za složno delovanje s svojimi tovariši Srbi in Slovenci. Izjavila sta, da so vsi tovariši nižji uslužbenci iz področja Savske banovine navdušeni za enotno društvo nižjih uslužbencev, ki sme tudi na osnovi točke 7, § 76 obstojati.

Navdušenje obeh prisotnih tovarišev je bilo tako veliko in tako vzpodbujajoče tudi za nas Slovence, da smo z njihovim posetom dobili novega poleta za vztrajno in pravično borbo, za borbo proti zakletim sovražnikom iz vrst današnjega udruženja, specijelno iz vrst predstavnikov Dravske in Savske sekcije. Tovariša iz Zagreba sta izjavila, da je zagrebske tovariše napotilo do tega koraka predvsem dejstvo, da v udruženje dosedaj ni bilo drugega dela in rezultata kakor prepri in medsebojno sovraštvo, za nižje uslužbence pa ni dosedaj nihče niti skušal kaj storiti, niti je kaj storil. Izjavil je, da smo bili nižji dosedaj dobri le za plačevanje članarine, skratka bili smo sužnji in raja.

Zato Vas pozivam dragi tovariši, nižji uslužbenci, bodite složni in zavedni, kajti bliža se dan, ko bomo vsi nižji poštni uslužbenci v celi domovini, od Št. Ilje pa do Djevdjelije strnjeni v eni sami vrsti, v močnem in edinstvenem društvu vseh nižjih poštних in telegrafskih uslužbencev kraljevine Jugoslavije. Na ta način nam bo tudi dana mož-

nost delati ne samo za sebe in za svojo družino, temveč v prvi vrsti tudi v prid lepe in mile nam Jugoslavije, v prid stroke, ki ji pripadamo.

10. t. m. se je pa vršila skupščina Savske sekcije p. t. t. uslužbencev, kateri sva prisostvovala tudi midva s tovarišem Penkom, in na kateri je bilo ponovno dovolj dokazov, da take sekcije, kjer sedi najvišji uradnik z najnižjim uslužbencem za isto mizo, niso delazmožne. Na tej skupščini so se tudi nižji uslužbenci končno in definitivno odločili izstopiti iz udruženja in so zato naročili svojemu delegatu za kongres udruženja v Beogradu, da se mora izjaviti v pričo vseh, da nižji uslužbenci nimajo več namena podpirati društvo, kjer obstoji vse delo edino v prepri in članarini.

Zato tovariši, glejmo v bodočnost s polnim zaupanjem!

Matko Božičev.

IZ NAŠIH DNEVNIKOV.

Lista »Jutro« in »Slovenec« sta v številki 158 od 14. t. m. objavila, prvi pod naslovom »Pisma, ki te ne dosežejo«, drugi pa pod naslovom »Izgubljena in zabredla pisma«, članek, ki opisuje pomen in delo poizvedovalnega urada poštne direkcije v Ljubljani. Jutrov članek je podpisan s »Fri«. Oba članka sta napisana zelo informativno z izrednim poznavanjem razmer ter v lagodnem tonu. Prispevala bosta mnogo k populariziranju pošte in sta nadvse poučna, ker navajata dejstva, ki najbolj ovirajo delo pošte. V interesu poštne stroke je, da bi sledilo še več sličnih člankov.

BRZOJAVKA.

Osrednje društvo nižjih poštних in brzojavnih uslužbencev v Ljubljani je prejelo dne 15. t. m. od svojih tovarišev iz Zagreba brzojavko sledeče vsebine: »Sastanak zvaničnika i služitelja zagrebačke direkcije održan dne 15. VII. o. g., pozdravlja centralnu upravu, kao svojo buduću maticu.«

Za odbor predsjednik Graber.

REZOLUCIJA.

Skupština Saveza nabavljčkih zadruga državnih službenika održana u Kragujevcu 29. maja 1932. godine apeluje na sve državne, banovinske, gradske i opštinske faktore, da sva dva mogućim sredstvima pomažu svaku

onu akciju, kojoj je zadatak podizanje stanova za državne, banovinske i opštinske službenike, jer samo tim putem može se postići snošljiv srazmer između visine kirija (najemnina) prinadležnosti službenika, a dok se to ne izvrši, da se hitno donese zakon o stanovima.

REZOLUCIJA.

Skupština Saveza nabavljčkih zadruga državnih službenika održana u Kragujevcu 29. maja 1932. godine, upućuje svoju učtivu molbu svima državnim i samoupravnim faktorima, da izvole ukazivati svoju najveću pažnju činovničkom zadrugarstvu jer samo preko zadrugarstva može činovništvu da se olakša život, koji mu je otežen smanjenjem prinadležnosti.

POŠTNI ROG.

Zadevni članek v zadnji številki našega lista je treba v toliko spopolniti oziroma popraviti, da je prevzel po Ivanu Mohoriću vodstvo skupine Karol Mlika, vodstvo (uredništvo) lista »Poštni rog« pa Ivan Majcen. Zaslužen delavec v organizaciji je bil Bauer in ne Bončer, kakor je bilo pomotoma natisnjeno.

Čim starejši postajaš tembolj spoznaš, da je najredkejši pogum — pogum misliti po svoje.

Pojasnila.

DRŽAVNI STROKOVNI IZPIT IN URADNIKI ZVANIČNIKI.

Ministrstvo je z dnem 7. t. m. odredilo, da se do izdaje uredbe g. prosvetnega ministra, kateri šolski izobrazbi ustrezajo posamezne strokovne šole v smislu določila § 7 uradniškega zakona, zvaničnikom s tako izobrazbo ne more dovoliti polaganja državnega strokovnega izpita.

POGOJ, KI MORA BITI IZPOLNJEN PRED ODLOČBO O PRESTANKU SLUŽBE PO TOČKI 16., § 104. U. Z.

Na svoji občni seji od 27. in 28. aprila t. l. je izdal državni svet nastopno odločbo: Minister, ban ali pooblaščen starešina mora, ko odloča po pristojnosti iz § 103. uradniškega zakona o prestanku službe civilnega državnega uslužbenca na osnovi točke 16., § 104. v zvezi s § 110. uradniškega zakona, predhodno premotriti in ugotoviti činjenice, iz katerih je mogel pridobiti prepričanje, da je dotični uslužbenec nesposoben ali neprimeren ali da prestanek službovanja zahteva interes službe.

Kaj nam pomaga pravičnost v zakonih, če je ni v srcih.

Društvena poročila.

OBVESTILO.

Dana 5. juna o. god. održana je skupština Savske sekcije p. t. t. udruženja kraljevine Jugoslavije, koja je bila zbog velike larme po vlastima raspuštena. Isto tako i skupština iste sekcije, koja je bila sazvana za 10. ovog meseca, nije mogla raditi radi velike galame, pa je i ta skupština bila po vlasti raspuštena.

Stoga se odlučuje svi zvaničnici i služitelji Savske sekcije Udruženja p. t. t. službenika kraljevine Jugoslavije, da se odvoje od sadašnje sekcije a isto i od udruženja i da pristupe u Društvo nižih službenika kraljevine Jugoslavije, koje je već osnovano u Ljubljani a koje ima već predložena pravila odlučujućim vlastima.

D. Graber, zvaničnik, Zagreb.

A. ŠINKOVEC

Velika izbera najmo-
dernejših pomladanskih
in letnih čevljev po zelo
zmernih cenah

Trgovina s čevlji
LJUBLJANA
POD TRANČO
pri Čevljarskem mostu

Poročilo z 20. in 21. redne odborove seje Osrednjega društva nižjih poštних in telegrafskih uslužbencev, ki sta se vršili v društvenem lokalu, in sicer 14. in 16. junija t. l.

Prve seje sta se udeležila tudi tovariša Graber in Vogrinca iz Zagreba in jih je tovariš predsednik Penko izrecno pozdravil kot mila gosta in sodelavca. Prav tako tudi tovariša Božičeva, ki je prispel iz Maribora in tovariša Sojarja, predsednika krajevnne skupine ljubljanske, kakor tudi vse ostale navzoče.

Po kratkem uvodnem govoru predsednika se je prešlo na prvo točko dnevnega reda, in sicer čitanje zapisnika zadnjih dveh sej.

Tajnik Bizovičar omeni, da sta zapisnika zelo obširna in priporoča, da bi se z ozirom na pičlo odmerjen čas odložilo čitanje obeh zapisnikov na eno bodočih sej. Isto naj velja tudi za čitanje došlih dopisov, z izjemo onih, ki so izredne važnosti. Prisotni se s predlogom strinjajo, zato preide predsednik takoj na svoje poročilo ter omeni, da se bo vršil dne 12. in 13. julija t. l. kongres Udruženja p. t. t. uslužbencev Kraljevine Jugoslavije, in sicer v dvorani »Poštnega doma« v Beogradu ter priporoča, da bi odbor sklenil in določil dva ali več delegatov iz svojih vrst, ki naj bi se udeležili tega kongresa kot opazovalci. Poudarja izredno važnost tega kongresa posebno zato, ker bo na ta način dana prilika sestati se z nižjimi uslužbenci cele domovine. Delegati pa naj skušajo ob tej priliki tudi intervenirati pri državnem svetu za čimprejšnjo rešitev vloge nižjih poštних uslužbencev glede samostojnega društva. Dalje naj delegati skušajo posetiti tudi gospoda ministra in mu predložiti težko stanje služabništva z ozirom na veliko pomanjkanje nižjih uslužbencev, ker direkcija sama v tem pogledu brez ministrstva ne more ničesar ukreniti. Posebno je treba poskrbeti, da se najde možnost odobravanja dopustov, kajti so med nami tovariši, ki niso uživali svojega rednega dopusta že po 10 in tudi več let. To je tudi vzrok tako pogostim primerom bolehanja v vrstah naših tovarišev, ni pa koristno niti za samo društvo, ki mora tako pogosto segati v blagajno in nakazovati bolnikom — svojim članom — podpore.

Po izčrpnem poročilu tovariša predsednika se prikloni k besedi tovariš Graber iz Zagreba in pozdravi tovariše Slovence v imenu tovarišev Savske banovine. Izrazi svoje veselje, da je mogel s tovarišem Vogrincom posetiti to sejo, kjer mu je dana možnost izraziti svoje simpatije do svojih kolegov iz Dravske banovine. Dalje poroča, da so tovariši Hrvati pristali v celoti na pravila, ki jih je Osrednje društvo nižjih poštних uslužbencev predložilo v smislu § 76 u. z. ministrstvu v odobritev, oziroma, ki jih je predložilo državnemu svetu hkrati s tožbo v končno odločitev. Obžaluje pa tudi, da nam dosedaj ni bilo mogoče priti v stik s tovariši iz področja bivše Srbije.

Po končanem govoru tovariša Graberja se je tovariš Penko zahvalil za izčrpano poročilo o razmerah v Savski banovini, v kolikor se tiče poštних uslužbencev in podeli besedo tovarišu Božičevu iz Maribora.

Predsednik Mariborske krajevnne skupine tovariš Božičev je v svojem govoru pozdravil navzoče tovariše in izrazil veselje, da more prisostvovati seji hkrati s tovariši Hrvati. Omeni, da prinaša pozdrave z zelene Štajerske in poda obširno poročilo o razpoloženju članstva svoje skupine ter predlaga v imenu odbora te skupine, da se morajo udeležiti kongresa v Beogradu za društvo nižjih, tovariši Penko, Sojer in Božičev.

Penko stavi predlog na glasovanje in navzoči ga soglasno sprejmejo.

Nato poda poročilo krajevnne skupine

ljubljske njen predsednik tovariš Sojer. Pozdravi pa tudi tovariše Graberja, Vogrinca in Božičeva, kot mile mu goste.

Njegovo poročilo vzame odbor z zadovoljstvom na znanje.

Za tem poroča tajnik Bizovičar o težkem stališču centralnega odbora glede velikih izdatkov, ki jih ima vedno, bodisi radi boleznih, bodisi zaradi potovanja in drugega. Zato predlaga, naj bi stroške za delegate krajevnih skupin nosile krajevnne skupine same. Glede te točke se ni moglo sklepati končno, zato se naj ta točka uredi na eni prihodnjih sej.

K besedi se prikloni še več drugih govornikov, nato pa preide predsednik Penko na zadnjo točko dnevnega reda: slučajnosti.

Tajnik Bizovičar obvesti, da ima pevski zbor danes popoldne pogreb umrlega člana in prosi, da se ga tovariši polnoštevilno udeležijo. Navzoči predsednik pevskega zbora

Arne Prijatelj:

O elektroniki.

(Nadaljevanje in konec.)

Tako prirejena elektronka, kot smo jo opisali, nam ne nudi nikake možnosti, da bi vplivali na proste elektrone, ki se gibljejo med anodo in katodo.

Odpomoremo si s tem, da namestimo med obe elektrodi (anoda in katoda) še eno, ki jo imenujemo mrežico.

Elektroni, ki prihajajo iz katode, zadenejo na svoji poti ob mrežico. Od naboja mrežice je zavisno, kako se elektroni porazdelijo na mrežo in na anodo. Ako je mrežica pozitivna, tedaj bodo elektroni ostali na njej. Če mrežica in anoda nimata istega pozitivnega naboja, bodo elektroni ostali deloma na mrežici, deloma pa bodo skozi pentlje mrežice prišli na anodo. Torej vidimo, da z napetostjo na mrežici lahko izpreminjamo anodni tok. Tako smo končno dospeli do popolne oblike elektronke in si sedaj lahko razložimo nje delovanje v dveh njenih najvažnejših funkcijah pri sprejemnem aparatu. Ti dve funkciji sta audion (usmerjevalec) in ojačevalec.

Elektronka.

V lankem poletju sem se napotil v montaško gorsko skupino. Slabo vreme me je prisililo, da sem jo kar na hitro ubral v dolino. Žal mi je bilo, da se mi je pokvaril nameravani izlet. Že sem premišljeval o usodi in denarju, ki sem ga brez potrebe zapravil. V Bovcu imam znanca, pri katerih sem se posušil in prišel zopet v dobro voljo. Med kramljanjem so mi tudi omenili, da bo imel Bovec kmalu stik s celim svetom in postal važna točka za internacionalni telefonski promet.

Prišel sem se zanimati za stvar in povedali so mi, da vodi mimo Bovca in preko Predila kabel, ki bo pomagal ustvariti evropsko telefonsko mrežo. Prinesli so mi tudi kos kabla, ki so ga pri polaganju odrezali. V svinčeni cevi je nameščenih mnogo v papir zavitih bakrenih žic. Na tem odrezku so jih lepo razvrstili, da je bil kabel podoben majhni smreki z razprostrtimi vejami. Govorilo se je vedno več in končno smo sklenili, da si prihodnji dan ogledamo ojačevalno postajo, ki leži nekaj minut severno od Bovca.

Lepo poslopje s precej velikim vrtom in močno železno ograjo leži na desni strani ceste, ki vodi proti vasi Log. Že pri vходу smo čuli zamolklo brnenje strojev, ki preskrbujejo postajo s potrebnim tokom. V pritličju smo najprej vstopili na desni strani v strojnico. Obložena je vsa z belimi ploščicami, stroji pa stoje na enako obloženih podstavkih. Imel sem oni prijetni občutek,

nižjih poštних uslužbencev tovariš Arhar pa povabi vse prisotne, da se po končanem pogrebu snidejo v hotelu Miklič na kratek prijateljski sestanek.

Dalje poroča tovariš Penko, da se je za snujočo se poštno godbo prijavilo dosedaj že 20 članov, ki deloma že obvladajo nekatere instrumente, deloma pa bi jih bilo treba še izučiti.

Sejo, ki se je pričela ob 8. uri zjutraj, zaključijo tovariš predsednik ob 13. uri.

Nov poklic

za dame in gospode z upeljavo strojnega pletenja v hiši. Zagotovljen zaslužek ca Din 1500 na mesec, ker mi spleteno blago prevzamemo, plačamo plačilo (zaslužek) za pletenje in dobavljamo predvno za predelavo. Pišite po brezplačne prospekte še danes.

Domača pletarska industrija No 97

Josip Kališ, Maribor

Trubarjeva ul. 2

ki ga čutim vedno, kadar obiščem kako lepo in čisto delavnico ali strojnico. Duh po olju in tiho brnenje strojev, spravita človeka v neko čudno razpoloženje, nihče si ne upa govoriti glasno, vsi samo gledajo na kotače, ki tečejo tako mirno in precizno, da bi skoro mislil, da mirujejo. Takoj pri vходу je velika stikalna deska z merilnimi instrumenti in stikalnimi napravami za vsak stroj.

Zapustili smo strojnico in se podali v prvo nadstropje. Tu je oni prostor, v katerem leži srce tega poslopja. Kakor lestve stoje velika železna ogrodja, na katerih je pritrjenih nebroj majhnih škatljic. — Naš vodja nam je odprl eno izmed teh, in vsi smo opazili v njej našo staro znanko — elektronko.

Čemu mar služi elektronka tu, ko vendar kabelski telefon nima ničesar opraviti z radio. Vajeni smo elektronk samo tam, kjer je kaj v zvezi z brezžično telegrafijo in telefonijo.

Torej oglejmo si, kakšen posel opravlja elektronka v taki ojačevalni postaji. Gotovo je zato tu, da ojačuje. Saj vendar ni potreba nikakega ojačevanja, vse se vrši vendar po žicah in govor gre v določeno smer, ni tako kot pri radiju, ko postaja oddaja svoj program v vse svetovne smeri.

Vendar pa je v tem slučaju ojačevanje zelo potrebno. Pomislimo, da hoče nekdo telefonsko govoriti iz Rima v Berlin. To je že lepa razdalja za žični telefon. Torej če bi hoteli prenesti govor v tako razdaljo po žici, bi morali uporabljati zelo močne toke, drugače bi radi upora, ki ga stavi bakrena žica prodirajočemu toku, tok tako oslabil, da ga ne bi mogli v slušalu več spremeniti v zvočne znake. Ako pa hočemo vendar izvesti tak načrt, bi morali debelino žice, ki veže Rim z Berlinom, tako povečati, da se nam radi visoke cene bakra, napeljava gotovo ne bi rentirala.

Tu nam pa pride na pomoč elektronka. Ona nam opravlja posel nekega posredovalca med slabim in močnejšim tokom. — Mislimo si javno telefonsko govorilnico v Milanu. Ta človek govori v mikrofoni, ki izpreminja zvočne nihaje v električna nihanja, ta električna nihanja prenašata žici a in b, ki sta debeli dober milimeter, po kablu v Bovec. Tu teče tok skozi tuljavico c na vstopnem transformatorju in povzroči v tuljavici d gotovo napetost. Od te napetosti je v glavnem zavisno delovanje elektronke.

Od žarilne nitke proti ploščici (anodi) teče enakomeren tok iz baterije, ki je mnogo močnejši od onega toka, ki prihaja

po napeljavi a b. Ta močnejši tok zopet lahko napeljemo naprej proti Berlinu, toda ker je za enkrat še enakomeren, nam ne bo v slušalu ničesar povedal. Da se pa ta izpreminja in nam s tem daje glasove v slušalu, je odgovorna samo napetost, ki je nastala v tuljavici d in je napeljana na mrežico naše elektronke. Kakor se namreč ta napetost izpreminja, tako se nam tudi izpreminja tok v močnejšem krogotoku. Tako lahko prav slabe toke potom naše elektronke izpremenimo v zelo močne in s tem nekako osvežimo ali pomladimo naš pogovor.

Od Rima do Berlina seveda ni samo ena taka ojačevalna postaja; kakor sem že omenil, dobiva Bovec že ojačen pogovor iz Milana, ki pa je seveda na tej dolgi poti nekoliko oslabil in ga je treba tu v Bovecu zopet pomladiti.

Tako smo si nekoliko ogledali to ojačevalno postajo in smo tu naleteli na elektronko. Preje se nam je zdelo, da nam služi samo pri radiu; sedaj pa kot vidimo jo naletimo že še neke drugje. Pa to ni še vse, elektronko srečamo na mnogo več krajih kot si to zamislimo. Dobimo jo povsod tam, kjer je treba potom slabih tokov uplivati na močne.

Naj navedem še nekaj primerov, kje nam danes služi elektronka.

Razvoj svetovnega zrakoplovnega prometa si brez elektronke skoraj ne moremo predstavljati. Tu nas vodi v popolnoma nov svet, namreč v svet brezžičnega prenašanja slik.

V lepem vremenu se je dvignil avion Wien in plove proti Münchenu, med potjo pride v oblake in ne vidi več zemlje pod seboj. Toda pilot plove mirno naprej.

V Münchenu je bila huda nevihta in je poplavlila dobršen del letališča. Torej če bo sedaj avion, ki leti proti Münchenu pristal na letališču, se lahko ponesreči če zaide v vodo. Toda pilot pristane točno na onem majhnem delu, ki ni poplavljen in vse je dobro. Kako je bilo to mogoče?

Na letališču leži oddajna postaja, katera je prenesla sliko letališča z orisanimi možnostmi pristajanja. Pilotov pomagač jo je sprejel na svojem aparatu in oddal pilotu, ki je bil na ta način popolnoma informiran o letališču. Neposredni prenašalec vsega toka pa je bila elektrika, ki jo je seveda vzposobila za to elektronka.

Kako se varujejo v bankah pred tatovi, je tudi mogoče še malo znano. Pri vsakem možnem vходу v denarna ležišča je nameščena žarnica, ki izžareva očem nevidne žarke tako zvane ultraviolettne ali kake druge sorodne.

Kakor je znano, mora vsakdo, ki vstopi v sobo, iti skozi svetlobni stožec, ki pa je seveda neviden. Na primernem mestu je nameščen zaslon, ki propušta tok, ako je osvetljen. Ko gre človek skozi svetlobni stožec, za nekaj časa prekine svetlobo, ki pada v zaslon. V tem momentu zopet naša elektronka povzroči po posebnih avtomatičnih

stikalih alarmne signale in čuvaj je tako obveščen, da se nekdo nepoklican nahaja v denarnem ležišču.

Isto napravo tudi uporabljajo na razstavah za avtomatično štetje obiskovalcev.

Čudno se sliši, da nam elektronka tudi pomaga pri merjenju izprememb materijala, ki ga rabimo pri gradnji, posebno betona. Kot je znano, tvorita dve vzporedni ploščici kondenzator z določeno kapaciteto. Ako tak kondenzator namestimo v ulit beton in speljemo od vsake ploščice žico, imamo kondenzator, ki je popolnoma obdan z betonom. Pri vsaki izpremembi lege teh dveh ploščic se nam tudi izpremeni kapaciteta kondenzatorja. Te izpremembe, in če so še tako majhne, nam pokaže aparat, ki je zvezan s ploščicami. Seveda ta aparat vsebuje zopet elektronko.

Še mnogo takih primerov bi mogli navesti. Elektronka nam torej služi samo v naših radio-aparatih v zabavo in izobrazbo, temveč našla si je pot v marsikateri obrat in povsod dela v našo popolno zadovoljnost.

(Pričujoči članek je pisatelj opremil tudi s šikami, ki jih pa radi predragih klišejev nismo natisnili.)

POROČENE HČERE NIMAJO PRAVICE DO OBSMRTNE DVOMESEČNE PODPORE.

Finančno ministrstvo je odbilo prošnjo neke poročene hčere za izplačilo dvomesečne podpore po njenem očetu, državnem upokojencu, ki je do svoje smrti stanoval pri njej s sledečo motivacijo: V smislu § 95 u. z. se izdaja dvomesečna podpora samo ženi ali mladoletnim otrokom, ki živijo v isti hiši in tvorijo hišno zajednico. Prosilka pa je z možnostjo izstopila iz te zajednice in je zato izgubila pravico do take podpore.

ZAHVALA.

Podpisana se iskreno zahvaljujem Osrednjemu društvu nižjih poštnih in telegrafskih uslužbencev, krajevni skupini v Mariboru, za nakazano mi podporo v znesku 200 Din. Bog plačaj!

Maribor, dne 4. julija 1932.

Neža Giostro,
vdova po pošt. poduradniku.

Osebne vesti.

Postavljeni: za dnevničarja Kokot Ivan v Rogaški Slatini in Doler Jožef v Dobrni, za pog. poštarja pa Ros Marica v Ivanjih in Dogša Vladimir v Cirkovcih.

Premeščeni: Štukelj Josip, svetnik V. skupine iz Ljubljane v Skoplje; Šalehar Franc, adm. ur. VI. skup. z direktije za pt. urad. VI. skup. pošte Ljubljana 2; Jurgele Alojzij, rač. ur. VII. skup. iz Skoplja v Ljubljano; Debeljak Marija, pt. ur. VII. skup. iz Konjic v Celje; Gostinčar Meta, pt. ur. VIII.

skup. od Ljubljane 1 v Rogaško Slatino; Zor Marija, pt. ur. VIII. skup. od Ljubljane 1 v Rogaško Slatino; Čampa Jožko, pt. ur. VII. skup. iz Ljubljane v Novi Sad; Toplič Berta, pt. manip. IX. skup. iz Mute v Slovenjgradec; Jurač Brigita, pt. manip. X. skup. iz Maribora v Rajhenburg; Tratnik Marija, zvan. 3. skup. od pošte Stari trg pri Rakeku k Ljubljana 1; Zupanc Franciška, zvan. 3. skup. iz Murske Sobote v Kranj; Drobnič Josipina, služ. 2. skup. iz Celja v Laško.

Prestanek službe: služba je prestala pogodbeni poštarici Šajn Julijani v St. Rupertu pri Mokronogu.

Poroke: Janežič Alojzij, služ. 2. skup. Pri pošti Grosuplje se je poročil z Marijo Snoj.

Demokracija se ne naslanja samo na kvantiteto, marveč tudi na kvaliteto. Starejša in tudi nova generacija morata misliti in delati pošteno. O nasprotniku nikdar ne širi laži!

Tomaž Masaryk.

To in ono.

Stalno omizje. V četrtek, 4. avgusta t. l. v lovski sobi gostilne »Pri sokolu«. — Na svidenje!

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine v Ljubljani obvešča svoje članstvo bolniškega sklada, da bo društveni zdravnik vodil vsak torek ob 14.30 v društvenem lokalu v Križevniški ulici št. 5/II zdravniško posvetovalnico.

Televizijski telefon. Pred kratkim so v Parizu preizkusili prvi televizijski telefon, ki je, kakor že ime pove, kombinacija navadnega telefona z daljnovidno pripravo. Osebi pri telefonu se med pogovorom tudi vidita. Aparat je bil montiran med uredništvom pariškega »Matina« in trgovskim domom La Fayette. Baje so slike oseb, ki se pogovarjajo, tako jasne, da ni mogoča zamenjava in v bodoče, če se izum izpopolni in poceni, bodo za vselej onemogočene zlorabe s telefonom, ker se samo po glasu človeka na drugem koncu žice ne da spoznati.

Duhovno zdravje je kremenit značaj. Značaj se pa brusi le v trdi življenjski borbi.

M. PETRIČ - RESTAVRACIJA BAVARSKI DVOR

Dunajska cesta 31

Ljutomersko belo	Din 8
Belo viško	10
Črno viško	10
Cviček	10
Mosler izbrano	14
Bizeljsko belo	12

Čez ulico od 5 litrov naprej po Din 6.

Se priporoča M. Petrič

Priporočamo Vam

PUCH-kolesa

ki so vedno na prvem mestu!

Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke, le pri trdkah

ING. VOK
Ljubljana, Kranj,
Novo mesto

Opozarjamo na današnji oglas „Regentin-a“!

Volna, bombaž, nogavice, rokavice

najceneje pri trdkah

Karl Prelog
Ljubljana

Židovska ul. 4 — Stari trg 12

OBLASTVENO KONCESIONIRANA ŠOFERSKA ŠOLA I. GABERŠČIK

bivši komisar za šoferske izpite

Ljubljana, Dunajska c. 31

Ustanov. 1887

F. MERŠOL, Ljubljana Wolfova ul. 5

Priporoča bogato zalogo ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin. — Predtiskanje in vezenje monogramov ter vsakovrstnih drugih risb. Rokavice, nogavice, trikotperilo.

Kupujte le pri trdkah, ki oglašajo v našem glasilu!

Ne boste čutili krize, ako boste imeli zastore, pregrinjala in perilo strojno vezeno pri tvrdki

M. Leitgeb, Ljubljana
Jurčičev trg šte. 3.

»GROM«
CARINSKO POSREDNIŠKI
IN ŠPEDIJSKI BIRO
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
KOLODVORSKA ULICA 41
TELEFON INT. 24-54

Čepice, znake

ter vse ostale potrebščine za poštarje ima stalno v zalogi

A. Kassig, Ljubljana
Židovska ulica šte. 7.

Medić-Zankl, Ljubljana

Lastnik Franjo Medić

Firnež, laneno olje, laki, oljate in suhe barve

Električne instalacije: telefonske centrale, hišni telefoni, zvonci in električna razsvetljava

IVAN BOGATAJ

koncesionirano elektrotehnično podjetje

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 19

(poleg nunske cerkve) Ček. rač. št. 12619
Telefon šte. 2003

Trgovina in tovarniška zaloga: elektrotehničnega materiala, modernih lestenec, svilenih senčnikov, svetlobnih reklamnih motorjev, ventilatorjev itd.

R. WILLMANN

strojno podjetje

Ljubljana, Slomškova ulica 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa, prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

Kemično farmacevtska tvornica

Mr. Ph. J. Kolař

Ljubljana VII.

Izdeluje tehnično in kemično čiste kemikalije, galenske preparate, tablete, injekcije, lastne specialitete itd.

Kemikalije za vse stroke stalno v zalogi po originalnih tovarniških cenah.

Poštarji kupujejo samo

Jugosteyr
Waffen kolesa in
Puch motorna kolesa
JUGOSTEYR, Ljubljana, Miklošičeva c. 36

Matej Orehek

Eksport „Oro“ čevljev ročnega izdelka.

Modna trgovina.

Ljubljana, Kolodvorska 26

Vsakovrstne ure, zlatina, srebrnina in optični predmeti

po nizkih cenah pri
L. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 36

Kolesa

in vse potrebščine za nje kupite najbolje in najceneje samo pri tvrdki

A. Gorec

družba z o. z.

v palači ljubljanske Kreditne banke na Dunajski cesti 1 in delavnica na Gospodarski cesti 14

TRAJNO KODRANJE

za državne uradnice in soproje uradnikov le 120 Din.

Plačilne ugodnosti.

Se priporoča

Mirko Zaletel
frizer za dame in gospode
Rimska cesta 24

Viktor Meden

Veležganjarna — tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač

Ljubljana, Celovška cesta 10

PIVOVARNA
»UNION«

LJUBLJANA - DELNIŠKA DRUŽBA

Brzjavi: Pivovarna „Union“ Ljubljana
Telefon 2310, 2311

PODRUŽNA PIVOVARNA MARIBOR

Brzjavi: Pivovarna „Union“ Maribor
Telefon št. 23

Priporoča svoje izborne izdelke: Svetlo in črno eksportno pivo v sodcih in steklenicah. Pekovski kvas (drože). Čisto rafinirano žganje.